

7 OHJETTA FORMATIIVISEEN ARVIOINTIIN

1. ASETA SELKEÄT TAVOITTEET

Tee selväksi, mitkä ovat halutut oppimisen tulokset ja mitkä ovat kriteerit onnistumiselle. Tee asetetut tavoitteet selväksi myös oppilaille. Varmista ajoittain, että oppilaat ovat joko saavuttaneet tai voivat saavuttaa asetetut tavoitteet.

Oppilaiden voi olla vaikea ymmärtää, että joillain oppitunneilla tavoitteena voi olla käsitteiden ymmärtäminen, kun taas toisilla tunneilla keskitytään enemmän matemaattisten taitojen kehittämiseen. Tavoitteiden selkeäksi tekeminen ei tarkoita välttämättä niiden kirjoittamista taululle tunnin aluksi, vaan ennemmin tarkasti niihin viittaamista, kun oppilaat työskentelevät.

2. ARVIOI SEKÄ RYHMIÄ ETTÄ YKSILÖITÄ

Osallista oppilaita aktiviteetteihin, jotka antavat (sanallisia tai kirjallisia) todisteita heidän oppimisestaan. Ryhmätyöskentely antaa lukuisia mahdollisuuksia havainnoida ja kuunnella oppilaita sekä esittää heille kysymyksiä. Se auttaa oppilaita ilmaisemaan päättelyään ja opettajaa huomaamaan nopeasti missä oppilailla on vaikeuksia. Myös oppilaiden toimiminen apuna toisilleen edistää heidän oppimisprosessiaan ja osallistaa heitä, tämä tulee luonnollisesti osana ryhmätyöskentelyä.

3. KATSO JA KUUNTELE ENNEN KUIN PUUTUT

Ennen kuin puutut ryhmäkeskusteluun, katso, kuuntele ja koeta seurata oppilaiden päättelyä. Kun puutut keskusteluun, tee se esimerkiksi pyytämällä oppilaita selittämään jotain. Pyri siihen, että esittämäsi kysymykset ja palaute auttaa oppilaita parantamaan suoritustaan tai kehittymään.

4. KÄYTÄ DIVERGENTTEJÄ TEHTÄVIÄ JA ARVIOINTIMENETELMIÄ

Konvergentit arviointimenetelmät sisältävät usein suljettuja kysymyksiä, joilla pyritään selvittämään, osaako ja/tai ymmärtääkö oppilas jonkin ennalta määritetyn asian. Tällaiset arviointimenetelmät ovat tyypillisimpiä kirjallisissa kokeissa.

Divergentteihin arviointimenetelmiin puolestaan kuuluvat avoimet kysymykset, jotka antavat oppilaille mahdollisuuden kuvailla ja selittää ajatteluaan ja päättelyään. Tällaiset kysymykset antavat myös oppilaille mahdollisuuden yllättää opettaja, sillä tulokset eivät ole ennalta määritettyjä.

5. ANNA RAKENTAVAA, HYÖDYLLISTÄ PALAUTETTA

Anna oppilaille kvalitatiivista palautetta suullisin ja kirjallisin kommentein kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Laadullinen, kuvaileva palaute auttaa oppilaita tunnistamaan mitä he jo osaavat, mitä heidän tulisi osata ja miten he voivat päästä tavoitteeseensa. Tietoisuus näistä kolmesta asiasta on edellytys formatiivisen arvioinnin toimivuudelle.

Tutkimukset osoittavat, että oppilaiden tuotoksiin vastaaminen numeroin on tehotonta ja voi jopa estää oppimista. Tällainen kvantitatiivinen palaute voi johtaa siihen, että oppilaat vertailevat numeroitaan tai tasoaan keskenään sen sijaan, että keskittyisivät oman oppimisensa tarkasteluun.

6. MUUTA OPETUSMENETELMIÄ TARPEEN MUKAAN

Hyvä arviointi tarjoaa palautetta oppilaiden lisäksi myös opetukseen. Ole joustava ja valmis muuttamaan opetussuunnitelmiasi sen tiedon perusteella, mitä saat arvioinnin kautta.

7. OSALLISTA OPPILAITA

Oppilaiden tulee olla osallisena omassa oppimisessaan. Esimerkiksi tavoitteiden selkeä asettaminen ja niiden toteutumisen seuraaminen, muiden oppilaiden auttaminen, vertaisarviointi ja itsearviointi edistävät oppilaiden osallisuutta.

Lähteet:

Mathematics Assessment Project, University of Nottingham (2012). *Professional Development Modules: Formative assessment*. https://www.map.mathshell.org/pd/modules/1_Formative_Assessment/html/index.htm

Suurtamm, C., Thompson, D., Kim, R., Moreno, L., Savac, N., Schukailow, S., Silver, E., Ufer, S., Vos, P. (2016). *Assessment in Mathematics Education: Large-Scale Assessment and Classroom Assessment*. Springer, Cham.